

Asia: VN/27266/2024

Lausuntopyyntö pankkipalvelulainsäädännön arviointia koskevasta työryhmämietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne yrityksen ja yhteisön perusmaksutiliä koskevista ehdotuksista

Kannatamme työryhmän ehdotusta, jonka mukaan oikeutta peruspankkipalveluihin laajennettaisiin koskemaan myös pieniä yhdistyksiä.

Nykyisellään pankkipalveluissa yhdistykset usein rinnastetaan yrityksiin, minkä vuoksi palvelut hinnoitellaan yhdistyksille samalla tasolla kuin yrityksille. Kaikki pankit eivät tarjoa pankkipalveluja pienille yhdistyksille lainkaan. Pienet, vapaaehtoisvoimin toimivat yhdistykset toimivat erittäin pienillä, muutamien satojen tai tuhansien eurojen vuosibudjeteilla, jotka koostuvat talkootyöllä, myyjäisillä ja pienillä jäsenmaksuilla kerätyistä varoista. Näiden yhdistysten rinnastaminen suuriin, voittoa tavoitteleviin yrityksiin on kohtuutonta.

Yrityspalvelupaketit edellyttävät usein yhdistyksiä maksamaan palveluista, joille niillä ei ole tosiasiallista tarvetta. Esimerkiksi pankkikortti sisältyy usein palvelupakettiin, vaikka kaikissa yhdistyksissä sille ei ole käyttöä, ja sen kustannukset voivat olla käyttöön nähden kohtuuttomat. Yhdistyksillä tulee kuitenkin olla mahdollisuus hankkia tarvittaessa pankkikortti satunnaisia hankintoja varten siten, että kustannukset ovat kohtuulliset ja suhteutettu todelliseen käyttöön.

Nykyiset yritystilitalon maksut voivat viedä merkittävän osan esimerkiksi vanhempainyhdistysten keräämistä varoista, jotka on tarkoitettu suoraan lasten ja nuorten hyväksi. Korkeiden palvelumaksujen seurauksena osa pienistä yhdistyksistä on päätenyt avaamaan tilejä yksityishenkilöiden nimiin yhdistyksen sijasta. Tämä heikentää taloushoidon läpinäkyvyyttä ja lisää väärinkäytösten riskiä.

Myös yhdistyksen perustamisvaiheessa yritystilitalon perustamis- ja asiointimaksut voivat muodostua kynnykseksi toiminnan käynnistämiseksi, kun perustajat joutuvat kattamaan kustannuksia omista varoistaan. Tämä saattaa käytännössä rajoittaa kansalaistoiminnan toteutumista. Pankkipalvelujen hinnan ei tule muodostua esteeksi yhdistyksen perustamiselle tai toiminnalle.

Kuopion Vanhemmat esittää, että pankkipalveluja koskevassa sääntelyssä yhdistykset erotetaan yritysasiakkaista ja että pankeille asetetaan velvollisuus tarjota yhdistyksille niiden toiminnan luonteeseen nähden tarkoituksenmukaisia, kohtuuhintaisia ja kevennettyjä palvelukokonaisuuksia. Pienten yhdistysten sopimusehtojen ja hinnoittelun tulee olla oikeasuhtaisia suhteessa toiminnan vähäriskisyyteen ja yleishyödylliseen tarkoitukseen.

2. Huomionne asiakaspalvelua koskevista ehdotuksista

Pidämme erittäin tärkeänä, että pankkipalveluja koskeviin yhteydenottoihin asetetaan velvoite vastata viiden pankkipäivän kuluessa.

Palvelun saavutettavuudessa ja palvelurakenteissa on huomioitava vapaaehtoistoiminnan erityisluonne. Vapaaehtoistojat hoitavat yhdistyksen asioita omien työ- ja perhevelvoitteidensa ohella. Esimerkiksi nimenkirjoittajien muutoksia tai tilin avaamista koskevissa asioissa asiantuntevan palvelun saatavuuden ja kohtuullisen vasteajan merkitys korostuu.

3. Huomionne muista esityksen yhteydessä arvioiduista aiheista (esim. yhdenvertaisuus, raportointi, jatkoselvittävät aihekokonaisuudet)

Käteisen saatavuudesta ja käytettävyydestä:

Vaikka digitaaliset maksutavat yleistyvät, käteisellä rahalla on edelleen merkittävä rooli jäsenyhdistystemme toiminnassa. Monet pienet vanhempainyhdistykset järjestävät kouluissa ja päiväkodeissa tapahtumia, joissa myydään pikkurahalla esimerkiksi leivonnaisia. Näissä tilanteissa käteinen on usein edelleen käytetyin maksuväline.

Tapahtumissa kertyneiden pienten käteissummien tallettaminen yritystilille on tällä hetkellä kallista, samoin käteisen nostaminen pankista. Käteiseen rahaan liittyvä asiointi on vaikeutunut myös pankkien kassapalveluja tarjoavien toimipisteiden vähentymisen myötä. Tämä on lisännyt alueellista eriarvoisuutta ja pitkien asiointimatkojen vuoksi myös vapaaehtoistojoiden turvallisuusriskejä.

Kuopion Vanhemmat katsoo, että yleishyödyllisille yhdistyksille tulee turvata kohtuuhintaiset mahdollisuudet käsitellä vähäisiä määriä käteistä ilman yrityshinnaston mukaisia käteisrahahuollon kustannuksia.

4. Halutessanne voitte jättää tähän muita huomioita

Vapaaehtoistyö on yhteiskunnalle merkittävä voimavara. Pankkipalvelujen saatavuus ja hinnoittelu vaikuttavat suoraan siihen, kuinka tosiasiallisesti yhdistymisvapautta voidaan käyttää. Lainsäädännöllä tulee varmistaa, että pankkipalvelut mahdollistavat yhdistyksille läpinäkyvän ja turvallisen taloudenhoidon eivätkä muodostu esteeksi kansalaistoiminnalle. Erityisesti on huolehdittava siitä, ettei kohtuuttomilla palvelumaksuilla heikennetä lasten ja nuorten hyväksi tehtävän vapaaehtoistyön edellytyksiä.

Katsomme, että lainsäädännöllä tulee varmistaa:

1. että pienille yhdistyksille säädetään oikeus peruspankipalveluihin kohtuuhintaan,
2. että pankit veloitetaan tarjoamaan yhdistyksille niiden toiminnan luonteeseen nähden tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet,
3. että käteisen käsittelyä koskevassa hinnoittelussa huomioidaan yleishyödyllisten yhdistysten vähäinen riskitaso ja pienet volyymit.

Tästä lausunnosta ovat päättäneet Kuopion Vanhemmat ry:n hallituksen jäsenet.

Minna Kekäläinen

puheenjohtaja, Kuopion Vanhemmat ry

Kuopion Vanhemmat ry on vuodesta 2015 lähtien toiminut kuntakohtainen vanhempainyhdistys, joka edustaa Kuopion kouluissa toimivia 32 vanhempainyhdistystä sekä henkilöjäseniään.

Kekäläinen Minna
Kuopion Vanhemmat ry